

Perspectivas, recursos e estratexias a modo de reflexión: a orientación profesional na sociedade actual

PRESENTE e FUTURO

GUIÓN

- Introducción / Estado da cuestión.
- Desafíos e estratexias actuais para unha orientación profesional de calidade.
- Consideracións de carácter final: recursos, conclusións e debate.

encontrar su camino.

“**E**lige un trabajo que te guste y no tendrás que trabajar ni un día de tu vida”. Esta popular frase de Confucio resume muy bien el estado mental de quienes desarrollan una actividad profesional con la que se sienten felices: hacen algo que se les da bien y que les permite dar la mejor versión de sí mismos. Según Jaume Rosset, coach

“O sistema educativo tradicional ensina certezas, coñecementos e regras. O reto está en formar a futuros adultos capaces de xestionar a incerteza”

- **Richard Gerver** (un dos líderes da nova educación)-

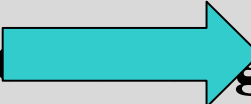
Cómpre asesorar ás institucións e aos gobernos sobre como se deben adaptar as ensinanzas ás futuras necesidades do século XXI.

INTRODUCCIÓN

- Preparación mundo laboral ...Acomodar a capacitación ás esixencias de cada momento ...
Cambios ... Proxecto persoal ou Biografía profesional ...

INFORMACIÓN / FORMACIÓN

A información non é sinónimo de orientación

Aprendizaxe go da vida ...

INTRODUCCIÓN

Orientación Académica e Profesional

- **Persoas con barreiras para a participación e a aprendizaxe (NEAE / NEE).**
- **Persoas cun nivel de desenvolvemento cognitivo situado dentro da media.**
- **Persoas con altas capacidades.**

ESTADO DA CUESTIÓN

Intervención - accións dos **DO / EOE**

Orientación psicopedagóxica

Orientación Profesional

EI, EP, ESO, BACH, FP, EE, ES, outras ...

ESTADO DA CUESTIÓN

- **Nos centros educativos, a orientación profesional** apártase bastante das realidades do mercado de traballo.
- A súa maior preocupación céntrase nas **opcións educativas e profesionais inmediatas** ou decisións a curto prazo. **Actividades de información.**
- **Mínima prioridade** cando se combina coa **orientación psicopedagóxica.**

A especialidade de Orientación Vocacional e Profesional / EOE

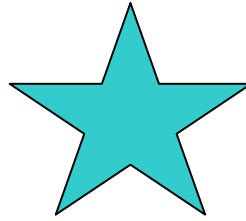
- Colaboración, asesoramento, participación ... na **elección de itinerarios académicos e/ou profesionais**: centro educativo, familias, empresas, outras administracións públicas ou organismos oficiais, asociacións diversas ... **Ditames ou informes** ao respecto, cando procede.
- **Admisión /acceso á FP** (reserva polo apartado de **discapacidade**)... Flexibilización / fragmentación modular na FP (Básica, Grao Medio e Grao Superior).
- **Reorientación** ... Itinerarios ... Acreditación ... Recualificación e condutas vocacionais para as Persoas Adultas.

A especialidade de Orientación Vocacional e Profesional / EOE

- Participación en actividades de información/formación en centros educativos / asociacións: **alumnado** e/ou **familias**. Toma de decisións.
- Documentos, recursos e materiais de apoio para o POAP dos centros educativos. Investigación/acción.
- **Reorientación** ... Itinerarios ...
Acreditación ... Recualificación e condutas vocacionais para as Persoas Adultas.

Lei Orgánica 3/2020, de 29 de decembro, de Educación (BOE do 30 de decembro de 2020)

- Apartado 10 do Artigo 67: **Las administraciones educativas, en colaboración con las administraciones competentes en materia de empleo, impulsarán medidas de orientación profesional que fomenten el aprendizaje a lo largo de la vida y la mejora de la cualificación de las personas adultas, garantizando las ofertas de formación necesarias.**

Desafíos

e

estrategias actuales

ORIENTAR e MOTIVAR

- Hoxe en día, os mozos e mozas **non aprenden como o fixemos nós.**
- Cando rematen a súa formación regrada, haberá **traballos que agora mesmo non existen.**
- As persoas demandantes de orientación **non teñen porque ser** a proxección do que as familias ou outros queiran.

PERSPECTIVAS EUROPEAS

A estratexia “EUROPA 2020” (Comisión Europea /xuño 2010) , subliña a necesidade de asegurar, dende unha idade temperá, que os cidadáns sexan capaces de adquirir as competencias necesarias para comprometerse con aprendizaxes posteriores, necesarias en determinados momentos da súa vida.

ESTRATEGIA EUROPA 2020

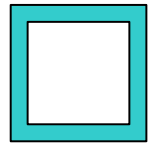
- Cohesión económica, social e territorial.
- Respecto ao medio ambiente ... Clima ...
- Especialización intelixente en innovación ... mar, agricultura, enerxía, reindustrialización ...
- Despoboación dramática.
- Poboación maior ... aposta polas ciencias da saúde ... actividades de lecer e políticas de benestar ... Loita contra a pobreza ...

Facer fronte aos desafíos actuais

- ❑ Un mellor **nivel educativo** axuda a encontrar traballo.
- ❑ O aumento da **tasa de emprego** axuda a reducir a pobreza.
- ❑ Educar para a **empregabilidade**.

CONSIDERACIÓNS ...

- ❑ O control de **calidade** do traballo.
- ❑ “Mileuristas”... **???**
- ❑ Os **novos contornos** nas **estratexias empresariais**: deslocalización, globalización, **crise económica**, desemprego, autoemprego, emprendemento, titulados bolseiros en prácticas, FP Dual, emigración / inmigración, multiculturalidade, igualdade; **alternancias estudo/traballo/emprego/ desemprego**, cambio de ocupacións, flexibilización do mercado laboral ... o “Brexit”, a sociedade **pos-COVID** ...

ORIENTACIÓN

HXC

- Competencias Globais / Habilidades de Xestión da Carreira: axudarlle á xuventude a **planificar e xestionar** transicións entre **educación, formación e emprego** (ESO, BACH, FP, UNIV ... Inserción Laboral). O proceso de Boloña promove a inclusión destas HXC ... **aprendizaxe activa** centrada no estudante ... Posibilidades de empregabilidade.

As HXC inclúen ...

- **Competencias** de comunicación; autonomía persoal; habilidades persoais, sociais e de adaptación; espírito emprendedor; adquisición de técnicas de busca de emprego e desenvolvemento de **habilidades de empregabilidade entre os adultos** (ampliar posibilidades no mercado laboral) ...

¿Que nos piden as empresas?

Iniciativas, traballo en equipo, eficacia, **motivación**, adquisición dunha nova **cultura de traballo**, responsabilidade, implicación; clima laboral, **relacións interpersoais**, **salarios**, **coaching** e *“jefes con G”*; disposición á aprendizaxe continua, **adaptación** aos contornos cambiantes, proxectos con horizonte de futuro, **resiliencia ...**

Presente e futuro do alumnado

- ❑ Cambio climático, inequidade ...
- ❑ Escasez de auga.
- ❑ Disrupción dixital.
- ❑ ... A capacidade de innovación e a súa maxia para soñar e buscar solucións ...
Casas pasivas...

Presente e futuro do alumnado

- ❑ Ciberseguridade / Comercio electrónico / Márketing dixital / Economía dixital / Enerxía / Medio ambiente ... nanocelulosa (Proxectos I+D).
- ❑ Nos EEUU o mercado da terceira idade move sobre uns **7,1 billóns** de dólares
- ❑ España é **o sexto país** da UE con maior taxa de cidadáns entre 20 e 34 anos que nin estudan nin traballan, segundo **Eurostat** (**ni ni**) nin seguen ningún programa de FP. **Esta non é a opción** e cústalle máis á UE

Presente e futuro do alumnado

- ❑ **Foro Económico Mundial de Davos:** os artífices da **cuarta revolución industrial (4.0)** van ser: a robótica, a domótica, a intelixencia artificial, as nanotecnoloxías, os drons e as impresoras 3D
- ❑ A dixitalización da industria suporá a **desaparición de 7,1 millóns de empregos** e a **creación de 2,1 millón de novos postos de traballo** a partir do ano 2020.

Presente e futuro do alumnado

□ **Postos de traballo** que se crearán segundo a investigación presentada no citado **Foro de Davos**:

- Analistas de datos
- Representantes de vendas especializados
- Empresas de enerxías, medios de comunicación e entretemento ...
directivos, modelos de negocios ...

Foro Davos 2021

Baixo o lema: “O gran reinicio”

- ❑ ACELERAR tendencias, desafíos económicos, ambientais, sociais e tecnolóxicos: Dixitalización e Desenvolvemento Sostible Inclusivo.
- ❑ Que a **Axenda 2030** se adiante ... reducir viaxes en avión... A UE acordou chamar ao ano 2021 “O ano do ferrocarril europeo”

Presente e futuro do alumnado

- ❑ A **Comisión Europea** auguraba que **-no 2020-** Europa rexistraría un déficit de 825.000 profesionais das TICs, sempre que os Estados non tomasen medidas para formar aos traballadores e traballadoras...
- ❑ Por outra parte, a **OCDE** alerta de que a **automatización pon en risco o 12% de empregos en España**, a taxa máis elevada (ao nivel de Austria e Alemaña) no club dos 21 países máis ricos.

Presente e futuro do alumnado

- ❑ **Redución** da demanda laboral en tarefas manuais e repetitivas.
- ❑ **Aumento** da man de obra cualificada, con capacidade para solucionar imprevistos, traballar en equipo, e de persoal para servizos difíciles de automatizar como son os coidados persoais.

Presente e futuro do alumnado

- ❑ A finais do 2016, Foxconn -provedor de Samsung e Apple- reemprazou máis de 60.000 empregos por robots (Luís Caramés, Coordinador do Grupo Colmeiro).
- ❑ **Novos oficios** relacionados coa creación de **robots**: enxeñería da realidade virtual e o “big data”, análise e almacenamento de moitos datos.

Presente e futuro do alumnado

- ❑ Selección de **once profesións novas**.
Silvia Leal, Asesora da Comisión Europea en competencias dixitais. Unha aposta por e-renovarse, Programas MOOCs ...
 1. **Analistas e programadores de Internet**
 2. **Arquitecto de novas realidades**

Presente e futuro do alumnado

3. Científico de datos (big data)
4. Diseñador de órganos
5. Robotista
6. Diseñador de redes neuronales robóticas e intelixencia artificial
7. Terapeuta de empatía artificial

Presente e futuro do alumnado

8. Impresor 3-D

9. Protésico robótico

10. Enxeñeiro de nanorobots médicos

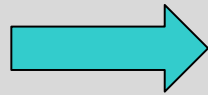
11. Avogado especializado en drons e ciberseguridade

A Unión Europea

s traballos manuais e os máis repetitivos serán os que máis sufrirán a chegada dos robots.

Vanse necesitar profesionais que teñan altos coñecementos informáticos, habilidades comunicativas; que dominen o márketing, o deseño visual e a creatividade dixital e con estratexias e xestión para o negocio.

A Unión Europea

 Enxeñerías, informática, física, matemáticas, estatística, socioloxía, psicoloxía, dereito, medicina, bioloxía, filosofía e humanidades, educadores robóticos...

>>> **Estudios/formación/carreiras** con **perspectivas multifacéticas** ou de **polivalencia aplicada** á evolución dun **mundo sociolaboral cambiante**, preparándoos para desenvolverse nel ademais de ensinarlles unha determinada profesión.

Estudo “Galicia 2030”

Informe Feuga. Nova proposta de titulacións para o Sistema Universitario Galego. Uns **30 novos perfís profesionais de futuro**, entre outros:

- **Máster en E-health** (deseño e implementación de servizos dixitais e ferramentas tecnolóxicas).
- **Máster en E-government**, para impulsar o cambio de funcionamento do sector público e as NNTT a escala local, nacional e internacional.
- **Máster en Blockchain** para aunar coñecementos tecnolóxicos, legais e empresariais, relacionados con programación, ciberseguridade, ciencia de datos...

Estudo “Galicia 2030”

Máster en IoT (“Internet of Things”) / “Internet de las cosas”.

- **Máster en Biofabricación** (rexeneración ou xeneración de órganos, tecidos humanos, produtos sanitarios que reduzan os riscos de infección... (empresas con proxección internacional / Zendal.
- **Máster en vehículos autónomos.**
- **Máster en Cronicidade e Novos modelos de Atención Sociosanitaria.**
- **Máster en fabricación auditiva.**
- **Máster en Innovación Educativa.**

...

Futuro + Progreso = + Formación

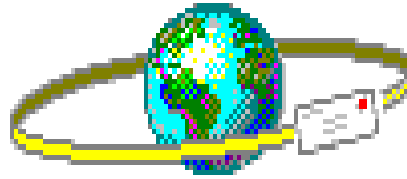
AXENDA 2030 (Asemblea Xeral Nacións Unidas - 2015)

OBJETIVOS **DE DESARROLLO SOSTENIBLE**

AXENDA 2030

O **ODS 4** fálanos de garantir unha educación inclusiva, equitativa e de calidade ademais de promover oportunidades de **aprendizaxe permanente** para todos e todas... Preparar para a vida en tempos de incerteza: retos para a orientación profesional no horizonte da Axenda 2030

O paso da escola ao emprego ou á vida laboral é un momento decisivo para a xuventude por conseguinte tanto máis para aquelas persoas con barreiras para a participación e a aprendizaxe (NEAE/NEE).

A inclusión: algo máis que o currículo escolar

- As Administracións Públicas e todos os profesionais implicados **debemos idear a mellor pedagogía posible**, para axudarlles ás persoas -cando o precisen- a **desenvolver as súas competencias e capacidades**. Se queremos e creemos nunha verdadeira inclusión dentro dos **ámbitos familiar, educativo, social e laboral**, é preciso apostar forte neste sentido e “predicar” con exemplos en relación ás **persoas con barreiras para a participación e a aprendizaxe**.

MODELO INTEGRADOR

SERVICIOS PÚBLICOS

- Servicios de empleo
- Otros recursos locales
- Ayuntamientos

ÁMBITO EMPRESARIAL

- Cámaras de comercio
- Empresas
- Asociaciones de empresas
- Sindicatos

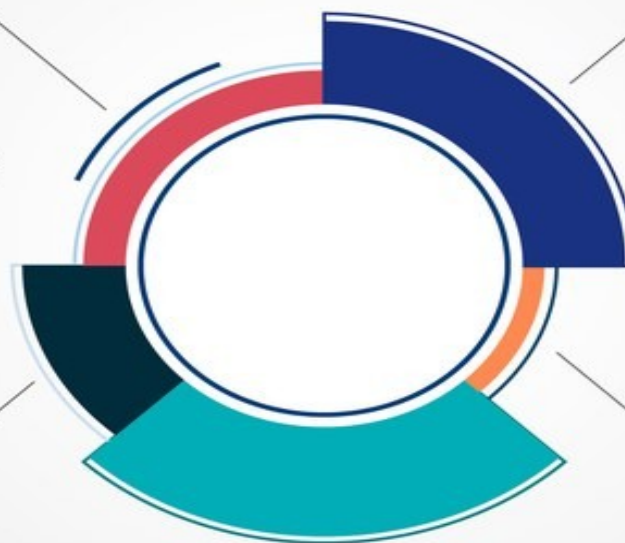
JÓVENES

- Estudiantes
- Ex alumnos

FAMILIAS

SECTOR EDUCATIVO

- Departamento de Orientación
- Centro Educativo
- Profesores en General

¿Aprendemos uns dos outros?

- Debate, intercambio de experiencias... as vosas **opinións** ... **conclusiones** para unha mellor **coordinación** entre os Departamentos de Orientación e o Equipo de Orientación Específico en relación á Especialidade de **Orientación Vocacional e Profesional**.
- Documentos, recursos e materiais en soporte dixital / Aula Virtual CFR de Pontevedra

ou

joseraposeiras@edu.xunta.gal

Documentos, recursos, materiais...

1. “O recoñecemento oficial das competencias profesionais adquiridas ao longo da vida: aspectos básicos”.
2. Documento de Orientación. Ensinanzas non Universitarias.
3. Cuestionario. Hábitos, aspiracións e intereses vocacionais.

Documentos, recursos, materiais...

4. Suxestións para a elaboración do Plan de Orientación Académica e Profesional.
5. Informacións varias. Orientación para a inserción sociolaboral das persoas con discapacidade.
6. Avaliación Pedagóxica para a toma de decisións. Orientación Académica. Proba para alumnado da ESO con barreiras para a participación e a aprendizaxe (NEAE).

Outros documentos publicados...

- *As perspectivas do mercado laboral a través da formación Profesional Regrada* (Revista Galega do Ensino N° 45 / 2005).
- *Factores de calidade no contexto europeo da orientación* (I Encontro de Orientadores de Galicia – Ourense / 2006).
- *Xestión das habilidades na aprendizaxe permanente* (Eduga / 2012).
- *O modelo pedagóxico “aprendizaxe-servizo” no ámbito da Educación Física e o Deporte* (Eduga / 2018).

¿Cómo orientar profesionalmente a tu hijo?
Manual práctico para padres / **Vicente Hernández
Franco**

Libro accesible a través do seguinte
Link (**descarga gratuita**):

<http://www.fundacionbertelsmann.org/es/home/publicaciones-raiz/publicacion/did/como-orientar-profesionalmente-a-tu-hijo/>

Guía de Orientación Profesional Coordinada 2ª edición - ano 2018 / Fundación Bertelsmann

Libro accesible a través do seguinte
Link (**descarga gratuita**):

<http://www.fundacionbertelsmann.org/es/home/publicaciones-raiz/publicacion/did/guia-de-orientacion-coordinada-1/2018>

GRAZAS

José Raposeiras Correa